

Crna Gora
Kabinet predsjednika Vlade
Kancelarija za evropske integracije

DVADESETI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU
PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU,
za period oktobar - decembar 2018.

Podgorica, januar 2019.

Sadržaj:

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije	3
2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji	3
2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji	5
2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu	8
3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju	10
4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom Evropske unije	11
5. Instrument pretpristupne podrške – IPA	14
5.1. IPA I – 2007-2013	14
5.1.1. I komponenta Ipe – Podrška tranziciji i izgradnja institucija	15
5.1.2. II komponenta Ipe – Prekogranična saradnja	15
5.1.3. III komponenta Ipe – Regionalni razvoj	15
5.1.4. IV komponenta Ipe – Razvoj ljudskih resursa	15
5.2. IPA II – 2014-2020	15
Programi Višekorisničke Ipe	16
Zapadnobalkanski investicijski okvir (ZIO)	16
Programi EU	18
Regionalna i teritorijalna saradnja	18
5.3. Tvining i Tajeks	20
5.4. Makroregionalne strategije	20

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije

U izvještajnom periodu ostvaren je niz susreta zvaničnika Crne Gore sa zvaničnicima institucija i država članica Evropske unije iz kojeg izdvajamo sljedeće.

Predsjednik Crne Gore **Milo Đukanović** se sastao s predsjednikom Evropskog parlamenta **Antoniom Tajanijem** (*Antonio Tajani*), visokom predstavnicom za vanjsku i bezbjednosnu politiku EU **Federikom Mogerini** (*Federica Mogherini*), saveznim kancelarom Republike Austrije **Sebastijanom Kurcom** (*Sebastian Kurz*), predsjednikom Poljske **Andžejom Dudom** (*Andrzej Duda*), kao i evropskom komesarkom za transport **Violetom Bulc** (*Violeta Bulc*).

Tokom posjete Evropskom parlamentu u Strazburu 1. X 2018, predsjednik Đukanović se obratio poslanicima Evropskog parlamenta i time postao prvi predsjednik iz Regiona koji je imao izlaganje na plenarnom zasijedanju.

Predsjednik Skupštine Crne Gore **Ivan Brajović** se susreo s predsjednikom Evropskog parlamenta **Antoniom Tajanijem**, predsjednicom Narodne skupštine Republike Bugarske **Cvetom Karajančevom** (*Tsveta Karayancheva*), predsjednikom Nacionalnog vijeća Austrije **Volfgangom Sobotkom** (*Wolfgang Sobotka*), kao i predsjednicima oba doma rumunskog parlamenta **Nikolaem Dragneom** (*Nicolae Dragnea*) i **Kalinom Tarićeanuom** (*Călin Țăriceanu*). Tokom posjete Rumuniji, predsjednik Skupštine se susreo s predsjednicom Vlade Rumunije **Viorikom Dančilom** (*Viorica Dăncilă*).

Predsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** se sastao s predsjednikom Vlade Finske **Juhom Sipilom** (*Juha Sipilä*), saveznim kancelarom Republike Austrije **Sebastijanom Kurcom** (*Sebastian Kurz*), a telefonskim putem je razgovarao s holandskim premijerom **Markom Ruteom** (*Mark Rutte*). Tokom izvještajnog perioda, predsjednik Vlade se sastao s komesarom za susjedsku politiku i pregovore o proširenju EU **Johanesom Hanom** i evropskom komesarkom za digitalno društvo i ekonomiju **Marijom Gabriel** (*Marya Gabriel*).

Ministar vanjskih poslova **Srđan Darmanović** je bio domaćin sastanka ministara vanjskih poslova Zapadnobalkanske šestorke (WB6), koji je održan 29. i 30. XI 2018. u Budvi.

2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa je 32 otvorena poglavlja, od kojih su tri privremeno zatvorena.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 4. X 2018. imenovala **Marka Mrdaka** za zamjenika glavnog pregovarača za poglavlja pravne tekovine. Dodatno, usvojena je **Odluka o obrazovanju Komisije za evropske integracije**, kao i **Odluka o obrazovanju Radnog tijela za izradu Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji 2019-2022. godine**.

Vlada Crne Gore je 18. X 2018. usvojila **Treći kvartalni izvještaj o realizaciji obaveza iz Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2018-2020.**

U Briselu je 24. X 2018. održan sastanak Radne grupe Savjeta EU za proširenje (COELA), na temu ostvarenog napretka Crne Gore u poglavljima 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost. Crnogorsku delegaciju na sastanku je predvodio glavni pregovarač **Aleksandar Drljević**, koji je tom prilikom istakao da je za evropsku budućnost i stabilnost Crne Gore važno ubrzanje pristupnog procesa i nastavak vrednovanja individualnih postignuća. On je naglasio punu posvećenost Crne Gore ispunjavanju privremenih mjerila u poglavljima 23 i 24, te ukazao na posvećenost Vlade Crne Gore transformaciji društva s ciljem uspostavljanja evropskog sistema vrijednosti.

Vlada Crne Gore je 25. X 2018. usvojila **Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava.**

Vlada Crne Gore je 1. XI 2018. usvojila više informacija o planu ispunjenja završnih mjerila za privremeno zatvaranje pregovora, i to:

- Informacija o planu ispunjenja završnog mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 2 – Sloboda kretanja radnika,
- Informacija o planu ispunjenja završnih mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 4 - Sloboda kretanja kapitala,
- Informacija o planu ispunjenja završnih mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 5 - Javne nabavke,
- Informacija o planu ispunjenja završnih mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 6 - Privredno pravo,
- Informacija o ispunjenju završnih mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 7 - Pravo intelektualne svojine
- Informacija o planu ispunjenja završnih mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 10 - Informatičko društvo i mediji,
- Informacija o planu ispunjenja završnih mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 15 – Energetika,
- Informacija o planu ispunjenja završnog mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 31 - Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika.

Vlada Crne Gore je 8. XI 2018. usvojila **Prilog izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za period 1. januar 2018 - 20. oktobar 2018. godine**, koji je potom prosljeđen Evropskoj komisiji.

Vlada Crne Gore je 29. XI 2018. usvojila **Devetnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul - septembar 2018.**

Na **Međuvladinoj konferenciji** koja je održana 10. XII 2018. u Briselu otvoreno je **poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene**. Zajednički je ocijenjeno da je otvaranje ovog poglavlja još jedan uspjeh za Crnu Goru i priznanje crnogorskim

institucijama za intenzivan rad na usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa propisima EU i izgradnji potrebnih administrativnih kapaciteta.

24. XII 2018. održana je sjednica **Kolegijuma za pregovore**, na kojoj su predstavljeni dobri rezultati koje je Crna Gora postigla na planu evropskih integracija i dogovoreno intenziviranje aktivnosti na ostvarivanju rezultata u svim oblastima, kako bi se dostigao ključni državni interes – članstvo u EU. U posebnom fokusu su bili rezultati u oblasti borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, kao i predstojeće obaveze koje vode ka zatvaranju poglavlja 6, 7, 10, 20, 21 i 28.

2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji

Tokom izvještajnog perioda je nastavljeno s realizacijom aktivnosti koje imaju za cilj informisanje građana o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Neke od najvažnijih aktivnosti su:

17. X 2018. - Održan radni ručak sa ambasadorima država članica EU

Ministar održivog razvoja i turizma **Pavle Radulović** i glavni pregovarač **Aleksandar Drljević** razgovarali su na radnom ručku s ambasadorima država članica EU akreditovanim u Crnoj Gori o ostvarenim rezultatima u procesu pristupanja EU i predstavili dalje aktivnosti u ovoj godini.

Radni ručak s ambasadorima je organizovan u okviru projekta koji sprovode Kancelarija za evropske integracije i Fondacija Konrad Adenauer, a koji ima za cilj informisanje javnosti o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

12. XI 2018. - Obilježena 140. godišnjica priznanja nezavisnosti Crne Gore na Berlinskom kongresu

Obilježavanje 140 godina od priznanja nezavisnosti Crne Gore na Berlinskom kongresu organizovali su Kancelarija za evropske integracije i Rektorat Univerziteta Crne Gore.

Svečanost su otvorili rektor UCG **Danilo Nikolić**, glavni pregovarač **Aleksandar Drljević** i direktor istorijskog instituta UCG **Radoslav Raspopović**. Nakon uvodnih izlaganja je otvorena izložba Istorijskog instituta, posvećena 140. godišnjici priznanja nezavisnosti Crne Gore na Berlinskom kongresu.

Predstavnici UCG i Kancelarije za evropske integracije su, s predsjednicima Skupštine i Vlade, kao i predstavnicima ambasada u Crnoj Gori, zasadili prve od 140 sadnica, koje su, nakon događaja, zasađene u više crnogorskih gradova. Glavni pregovarač **Aleksandar Drljević** je tom prilikom podsjetio na najvažniju tekovinu Berlinskog kongresa - međunarodno priznanje državnog subjektiviteta Crne Gore, izvojevano nakon viševjekovne borbe na ovim prostorima, istakavši da je taj događaj predstavljao novu stranicu naše istorije na čijim temeljima je počelo stvaranje moderne evropske države.

14. XI 2018. - Održana konferencija za medije o nalazima iz radnog dokumenta EK o stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori

Kancelarija za evropske integracije, u saradnji sa Fondacijom Konrad Adenauer, organizovala je konferenciju za medije povodom predavljanja Radnog dokumenta Evropske komisije o stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori.

Ključne nalaze iz radnog dokumenta Evropske komisije je predstavio šef Delegacije EU u Crnoj Gori **Aivo Orav**, dok su, u ime crnogorskih institucija, osvrst na ocjene iz dokumenta dali **Marijana Laković**, pregovarač za 23. i 24. poglavlje i generalna direktorica u Ministarstvu pravde, specijalna državna tužiteljka **Lidija Vukčević**, viša državna tužiteljka **Jelena Lučić** i pomoćnik direktora Uprave policije **Enis Baković**. Na konferenciji su bili i predstavnici sudstva, Agencije za sprječavanje korupcije i Ministarstva ljudskih i manjinskih prava.

28. XI 2018. - Organizovan evropski dan u Baru

Glavni pregovarač **Aleksandar Drljević**, boravio je s članovima pregovaračke strukture i saradnicima u radnoj posjeti Baru, u okviru projekta „Evropski dan u tvom gradu“.

Glavni pregovarač je tokom posjete Baru imao sastanak s predsjednikom Opštine, **Dušanom Raičevićem**, učestvovao na javnoj debati „Uloga lokalnih samouprava u pristupnim pregovorima“, a potom s učenicima Osnovne škole „Jugoslavija“ razgovarao o pristupanju Države EU. Obišao je i projekat trilateralne Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora koji sprovodi Opšta bolnica „Blažo Orlandić“.

27. XI 2018. - Studenti Fakulteta političkih nauka posjetili Kancelariju za evropske integracije

Studenti Fakulteta političkih nauka posjetili su Kancelariju za evropske integracije i sa njenim predstavnicima razgovarali o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, kao i o prednostima i izazovima koje taj proces nosi. Sa 20 studenata Fakulteta političkih nauka razgovarali su zamjenik glavnog pregovarača **Marko Mrdak**, savjetnica glavnog pregovarača **Dragana Marković** i šefica grupe za programe sa državama članicama **Ana Savjak**. Predstavnici KEI su poručili da studenti predstavljaju dio društva koji dodatno motiviše donosioce odluka, poručivši im da upravo i proces integracije Crne Gore u EU počiva na mladim ljudima – članovima pregovaračkih timova, koji su svjesni odgovornosti i kompleksnosti posla koji obavljaju.

3. XII 2018. - Organizovan „dan otvorenih vrata“ Kancelarije za evropske integracije

Povodom završetka tri projekta koje finansira Evropska unija, a čiji je glavni korisnik Kancelarija za evropske integracije, organizovan je Dan otvorenih vrata, na kom su predstavljeni najvažniji rezultati tih projekata.

Tim povodom je organizovan kratak obilazak prostorija i razgledanje opreme, kao i prezentacija Portala za evropske integracije, nakon čega su se glavni pregovarač **Aleksandar Drljević** i šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori **Aivo Orav** obratili

predstavnicima medija. Ukupna vrijednost realizovanih projekata za unapređenje kapaciteta i tehničke opremljenosti Kancelarije za evropske integracije iznosi 2,24 miliona eura. Sva tri projekta, Jačanje kapaciteta crnogorske uprave za proces pristupanja EU i instrument IPA II, Razvoj IT Portala za evropske poslove i nabavka opreme sprovedeni su u periodu decembar 2016 - decembar 2018.

5. XII 2018. - Organizovan forum „budi društveno aktivan. Daj doprinos!“

Povodom Međunarodnog dana volontera, Kancelarija za evropske integracije je, u saradnji sa Gimnazijom „Slobodan Škerović“, organizovala interaktivni forum „Budi društveno aktivan. Daj doprinos!“ Forum je organizovan u okviru projekta EU4ME koji finansira Evropska unija, a sprovodi UNDP. O značaju društvenog aktivizma mladih i razvoju empatije sa gimnazijalcima su razgovarali glavni pregovarač **Aleksandar Drljević** i šef Delegacije EU u Crnoj Gori **Aivo Orav**.

18. XII 2018. - Predstavljeni rezultati istraživanja javnog mnjenja o evropskoj integraciji i procesu pristupanja Crne Gore EU

Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore i Delegacija EU u Crnoj Gori su organizovali prezentaciju rezultata istraživanja javnog mnjenja: „Informisanje građana o evropskoj integraciji i procesu pristupanja Crne Gore EU“. Na skupu su govorili šef Delegacije EU u Crnoj Gori **Aivo Orav** i glavni pregovarač **Aleksandar Drljević**, a rezultate istraživanja je predstavila **Olivera Komar** iz agencije DeFakto.

Rezultati istraživanja su pokazali da je povećan procenat građana koji podržavaju pridruživanje Crne Gore Evropskoj uniji u odnosu na prošlu godinu (62%), koji sada iznosi 65,9%. Procenti su slični i kada je u pitanju stav o Evropskoj uniji, pa njih 67,4% ima pozitivan stav, dok 23,6% ima negativan stav. Među mladima do 35 godina ovaj brojka je još veća, pa gotovo tri četvrtine (74,5%) ima pozitivan stav prema EU. Njih 37,8% tvrdi da ih interesuju informacije o EU, ali samo one koje se tiču njih lično i taj procenat se značajno povećao u protekle dvije godine.

19. XII 2018. - Pobjednicima kviza „Koliko znaš o EU?“ uručene nagrade

Pobjednicima kviza „Koliko znaš o EU?“, **Blagoti Markoviću**, **Andriji Mujoviću** i **Petru Preleviću**, uručene su nagrade. Glavni pregovarač **Aleksandar Drljević** i šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori **Aivo Orav** su im, uz tri bicikla, uručili i diplome za prva tri osvojena mjesta. Za učešće u takmičenju putem interneta se prijavilo 120 učenika osmog i devetog razreda osnovne škole, a svoje znanje o EU je pokazalo njih 82. Oni su, tokom petnaestominutnog takmičenja, odgovarali na 15 pitanja iz ove oblasti.

Takmičenje je održano 13. decembra u organizaciji Generalnog sekretarijata Vlade - Sektora za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, u okviru projekta „EU4ME“ koji finansira Evropska unija, a sprovodi UNDP.

27. XII 2018. - Vlada donijela Strategiju informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore EU 2019- 2022.

Na 104. sjednici, Vlada Crne Gore je donijela Strategiju informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore EU 2019- 2022, sa pratećim Akcionim planom za 2019. godinu.

28. XII 2018. - Objavljeno treće izdanje časopisa eurokaz

Generalni sekretarijat Vlade je objavio treći broj časopisa Eurokaz. U okviru više rubrika, kroz Eurokaz su predstavljene aktuelnosti iz pregovaračkog procesa, rezultati reformi koje Crna Gora sprovodi u procesu pristupanja, uspješni primjeri korišćenja EU fondova, ocjene partnera iz civilnog sektora, kao i zanimljivosti iz EU i Crne Gore.

31. XII 2018. - Objavljen peti broj biltena Kancelarije za evropske integracije

Peti broj Biltena Kancelarije za evropske integracije pruža pregled najvažnijih događaja i aktivnosti u procesu pristupanja EU tokom četvrtog kvartala 2018.

2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu

U novembru 2018. je došlo do promjena u sastavu Odbora, na način da su izabrani predsjednik i zamjenik predsjednika Odbora i imenovani članovi iz redova opozicionih struktura. Za predsjednika Odbora za evropske integracije izabran je poslanik Demokratskog fronta **Slaven Radunović**, a za zamjenika poslanik Hrvatske građanske inicijative i dotadašnji predsjednik Odbora **Adrijan Vuksanović**. Odbor broji 12 članova, od kojih su, pored predsjednika, četiri nova, i to poslanici: **Ranko Krivokapić** (SDP), **Neđeljko Rudović** (nezavisni poslanik), **Branko Radulović** i **Ljiljana Đurašković** (DF).

Napredak u procesu pristupanja u prvoj polovini 2018. razmotren je na 26. sjednici Odbora, održanoj 27. XI 2018. Članovi Odbora su, u prisustvu glavnog pregovarača Aleksandra Drljevića, razmotrili:

- Deveti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period januar – jun 2018,
- Sedamnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period januar – mart 2018;
- Osamnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period april - jun 2018.

Deveti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period januar – jun 2018. usvojen je na plenarnoj sjednici Skupštine, 18. XII 2018.

Odbor za evropske integracije bio je domaćin četrnaestog sastanka Konferencije parlamentarnih odbora za evropske integracije/poslove država obuhvaćenih procesom stabilizacije i pridruživanja Jugoistočne Evrope (COSAP), koji je održan 3. XII 2018. Sastanku su prisustvovali članovi COSAP-a - delegacije parlamenata Crne Gore, Albanije, Bosne i Hercegovine i Srbije, kao i poslanici država članica EU, predstavnici Vlade Crne

Gore, diplomatske kora i akademske zajednice. Sastanak je obilježila rasprava na temu parlamentarne dimenzije procesa pristupanja EU i mogućnosti širenja Evropske unije, a istaknut je značaj regionalne saradnje i jačanje uloge parlamenata u procesu evropskih integracija. Sastanak je otvorio predsjednik Odbora za evropske integracije **Slaven Radunović**, zajedno s predsjednikom Skupštine Crne Gore **Ivanom Brajovićem** i šefom Delegacije EU u Crnoj Gori **Aivom Oravom**, dok su uvodničari u predmet rasprave bili: **Aleksandar Drljević**, glavni pregovarač Crne Gore sa EU, **Robert Veber** (*Robert Weber*), ambasador SR Njemačke u Crnoj Gori, **Gordana Đurović**, profesor na Ekonomskom fakultetu i bivša ministarka za evropske integracije, kao i **Kristijan Vigenin** (*Kristian Vigenin*), predsjednik Odbora za evropske poslove i nadzor fondova EU u Narodnom saboru Republike Bugarske.

Osim toga, u okviru parlamentarne diplomatije, 14. XI 2018. održan je sastanak članova Odbora za evropske integracije s članom Bundestaga **Josipom Juratovićem**, a na sastanku su razmijenjena mišljenja o aktuelnim izazovima na planu unutrašnjih reformi u Crnoj Gori i budućim koracima na tom polju, kao i o aktuelnim izazovima Evropske unije i procesa pristupanja.

Delegacija Skupštine Crne Gore u sastavu: **Adrijan Vuksanović**, **Bogdan Fatić**, **Danijel Živković** i **Milun Zogović** učestvovala je 5. X 2018. na Međuparlamentarnoj konferenciji u Sofiji, koju je organizovao Evropski parlament u saradnji sa Narodnom skupštinom Republike Bugarske, kao dio programa podrške državama u pretpristupnoj fazi za 2018. Skup je okupio evropske parlamentarce i predstavnike parlamenata Zapadnog Balkana, a bilo je riječi o Samitu EU-Zapadni Balkan, Sofijskoj deklaraciji, Berlinskom procesu, a sve u kontekstu nastavka podrške procesu pristupanja zemalja Zapadnog Balkana u EU, te ulozi koju nacionalni parlamenti, kao i Evropski parlament, imaju u jačanju evropske perspektive Zapadnog Balkana.

Dotadno, delegacija Odbora za evropske integracije u sastavu: predsjednik Odbora **Slaven Radunović** i članovi **Adrijan Vuksanović**, **Daliborka Pejović** i **Ranko Krivokapić**, učestvovala je na 60. plenarnom zasjedanju Konferencije odbora za evropske poslove parlamenata Evropske unije (COSAC) u Beču, na kome je razgovarano o prioritetima austrijskog predsjedavanja, pregovorima o izlasku Ujedinjenog Kraljevstva iz EU, kao i o klimatskoj politici Unije i projektu Energetske unije, ali i temama bezbjednosti i borbe protiv ilegalnih migracija, digitalizacije, saradnje sa zemljama Zapadnog Balkana, te transparentnosti EU.

U okviru promocije evropskih integracija, član Odbora za evropske integracije **Nikola Rakočević** je zajedno s ambasadorom SR Njemačke u Crnoj Gori **Robertom Veberom**, govorio na seminaru „Evropske integracije kao izazov i cilj“. Seminar, namjenjen studentima/stipendistima iz Crne Gore i Srbije, organizovala je Konrad Adenauer fondacija, u cilju predstavljanja aktuelne dinamike procesa integracija, uključujući analizu prednosti i izazova, kako u državama u procesu pristupanja, tako i na nivou same EU.

3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

U kontekstu implementacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju nastavljen je dijalog relevantnih struktura za njegovo sprovođenje:

Jedanaesti sastanak **Pododbora za trgovinu, industriju, carine, poreze i saradnju sa drugim zemljama članicama** održan je 23. X 2018. u Podgorici. Na sastanku je predstavljen napredak ostvaren u pregovaračkim poglavljima koja su u nadležnosti ovog Pododbora: poglavlju 1 – Slobodno kretanje robe, poglavlju 16 – Porezi, poglavlju 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, poglavlju 29 – Carinska unija i poglavlju 30 – Vanjski odnosi.

Šesnaesti sastanak **Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore** (POSP) održan je 14. i 15. XI 2018. u Strazburu, a po njegovom okončanju su usvojene Deklaracija i preporuke, kao i Zajedničko saopštenje. U Zajedničkom saopštenju se navodi da Evropski parlament pozdravlja napredak u vladavini prava i do sada postignute rezultate u poglavljima 23 i 24 i naglašava da je za ukupnu dinamiku pregovaračkog procesa neophodno da cjelokupni sistem vladavine prava proizvede konkretnije rezultate. Sjednici POSP-a je prisustvovao i Glavni pregovarač **Aleksandar Drljević**, koji je tom prilikom poručio da će Crna Gora nastaviti transformaciju društva u skladu sa sistemom evropskih vrijednosti zasnovanim na vladavini prava, te izrazio uvjerenje da će Evropska unija prepoznati individualne rezultate koje država ostvaruje

Na jedanaestom sastanku **Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku**, koji je održan 22. XI 2018. u Briselu, predstavljen je napredak Crne Gore u oblastima makroekonomske stabilnosti, javnih finansija, finansijskog sektora, jačanja konkurentnosti ekonomije, statistike, unutrašnje finansijske kontrole i spoljne revizije. Istaknuto je da Crna Gora ulaže napore da stvori bolje i stimulatивно poslovno okruženje i u tom cilju su pokrenute nove aktivnosti usmjerene na dalji razvoj koordinacije regulatornih aktivnosti i odgovornosti regulatora, posebno na lokalnom nivou. Naglašeno je da je realizacija infrastrukturnih projekata i velika investiciona aktivnost u oblastima civilne i turističke infrastrukture i energetskog sektora doprinijela povoljnim ekonomskim kretanjima.

Osmi sastanak **Odbora za stabilizaciju i pridruživanje** održan je 12. XII 2018. u Briselu. Na sastanku su razmotreni rezultati koje je Crna Gora ostvarila u 2018. na planu evropske integracije i istaknut značaj Strategije za Zapadni Balkan koja je potvrdila privrženost Evropske unije politici proširenja. Prenijeta su i očekivanja da će Crna Gora nastaviti sa ostvarivanjem konkretnih rezultata u pravcu zatvaranja pregovaračkih poglavlja, kao i sprovođenem reformi u cilju poboljšanja kvaliteta života svih građana.

Zajednički konsultativni odbor civilnog sektora Evropske unije i Crne Gore održan je 18. XII 2018. u Briselu. Na sastanku je istaknuta posvećenost Crne Gore ispunjavanju svih preduslova za dobijanje završnih mjerila u pregovaračkim poglavljima 23 i 24 i poručeno da će Evropska komisija nastaviti da prati napredak države u ključnim

oblastima. Sastanak je obilježila i razmjena informacija dvije strane o oblastima koje pripadaju pregovaračkom poglavlju 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, kao i rasprava o izazovima i napretku Crne Gore u oblasti migracija.

4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom Evropske unije

U izvještajnom periodu dato je mišljenje na ukupno **55 predloga zakona i podzakonskih akata.**

OKTOBAR 2018		
1.	Predlog zakona o dopunama Zakona o javnim izvršiteljima	MPA
2.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti	MPA
3.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli	MUP
4.	Predlog zakona o potvrđivanju Amandmana na Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač	MRT
5.	Predlog uredbe o izmjeni i dopunama Uredbe o objedinjavanju javnih nabavki robe i usluga	MIF
6.	Predlog uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o načinu rada sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik	MEK
7.	Predlog uredbe o tretiranju hrane jonizujućim zračenjem	MPR
8.	Predlog uredbe o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad u državnim organima	MJU
9.	Predlog uredbe o stručnom osposobljavanju i usavršavanju državnih službenika i namještenika	MJU
10.	Predlog odluke o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine	MRT
NOVEMBAR 2018		
11.	Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o posredovanju	MPA
12.	Predlog zakona o detektivskoj djelatnosti	MUP
13.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu	MOD
14.	Predlog zakona o finansiranju lokalne samouprave	MIF
15.	Predlog zakona o javno-privatnom partnerstvu	MIF

16.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Perua o zaštiti, očuvanju, obnovi i povraćaju ukradenih ili nezakonito iznešenih kulturnih, arheoloških, umjetničkih i istorijskih predmeta	MKU
17.	Predlog zakona o potvrđivanju UNIDROIT Konvencije o ukradenim ili nezakonito izvezenim kulturnim dobrima	MKU
18.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara	MKU
19.	Predlog zakona o industrijskim emisijama	MRT
20.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnoj policiji	MJU
21.	Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe za sprovođenje Carinskog zakona	MIF
22.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o higijeni hrane	MPR
23.	Predlog uredbe o načinu i kriterijumima za korišćenje sredstava za socijalno stanovanje	MRT
24.	Predlog odluke o utvrđivanju visine novčane naknade zaposlenom/oj u Ministarstvu odbrane za vrijeme učešća u međunarodnoj misiji KFOR u Republici Kosovo	MOD
25.	Predlog odluke o upućivanju zaposlenog/e u Ministarstvu odbrane u međunarodnu misiju KFOR u Republici Kosovo	MOD
26.	Predlog odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore	MRT
27.	Predlog odluke o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju Liste ljekova	MZD
28.	Predlog odluke o utvrđivanju Liste regulisanih profesija	MRS
DECEMBAR 2018		
29.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju	MPA
30.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku	MPA
31.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnom redu i miru	MUP
32.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ličnoj karti	MUP
33.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini	MEK
34.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije	MEK
35.	Predlog zakona o načinu upisa brodova i plutajućih objekata u upisnike i stvarnim pravima na brodovima	MSP
36.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu	MRT

37.	Predlog zakona o stranim i invazivnim stranim vrstama biljaka, životinja i gljiva	MRT
38.	Predlog zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji	MZD
39.	Predlog zakona o medicinskim sredstvima	MZD
40.	Predlog zakona o apotekarskoj djelatnosti	MZD
41.	Predlog zakona o kozmetičkim proizvodima	MZD
42.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju	MRS
43.	Predlog zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti	MRS
44.	Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola	MMP
45.	Predlog zakona o mladima	MST
46.	Predlog uredbe o Carinskoj tarifi za 2019. godinu	MIF
47.	Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o posebnom dodatku na osnovnu zaradu, posebnim naknadama troškova i drugim primanjima za vrijeme rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu	MVP
48.	Predlog uredbe o izmjenama Uredbe o naknadi za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i visokoeфикаsne kogeneracije	MEK
49.	Predlog uredbe o podsticajnim cijenama za električnu energiju iz obnovljivih izvora i visokoeфикаsne kogeneracije	MEK
50.	Predlog uredbe o zahtjevima za priključenje na mrežu sistema za prenos jednosmjerne struje visokog napona i jednosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka	MEK
51.	Predlog uredbe o priključenju postrojenja kupca na prenosni sistem električne energije	MEK
52.	Predlog uredbe o uslovima i načinu korišćenja genetički modifikovane hrane ili hrane za životinje	MPR
53.	Predlog uredbe o načinu, uslovima i vremenu davanja na korišćenje dobara nacionalnih parkova	MRT
54.	Predlog odluke o izmjenama Odluke o utvrđivanju Liste lijekova	MZD
55.	Predlog odluke o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2019. godinu	MRS

Od ukupnog broja datih mišljenja u **četvrtom kvartalu** 2018. godine, **23** akta sadrže pravnu tekovinu EU, od čega **15** zakona i **8** podzakonskih akata:

1.	Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o posredovanju	MPA
2.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju	MPA
3.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku	MPA

4.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli	MUP
5.	Predlog zakona o detektivskoj djelatnosti	MUP
6.	Predlog zakona o javno-privatnom partnerstvu	MIF
7.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara	MKU
8.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini	MEK
9.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije	MEK
10.	Predlog zakona industrijskim emisijama	MRT
11.	Predlog zakona o stranim i invazivnim stranim vrstama biljaka, životinja i gljiva	MRT
12.	Predlog zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji	MZD
13.	Predlog zakona o medicinskim sredstvima	MZD
14.	Predlog zakona o kozmetičkim proizvodima	MZD
15.	Predlog zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti	MRS
16.	Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe za sprovođenje Carinskog zakona	MIF
17.	Predlog uredbe o Carinskoj tarifi za 2019. godinu	MIF
18.	Predlog uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o načinu rada sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik	MEK
19.	Predlog uredbe o zahtjevima za priključenje na mrežu sistema za prenos jednosmjerne struje visokog napona i jednosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka	MEK
20.	Predlog uredbe o priključenju postrojenja kupca na prenosni sistem električne energije	MEK
21.	Predlog uredbe o tretiranju hrane jonizujućim zračenjem	MPR
22.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o higijeni hrane	MPR
23.	Predlog uredbe o uslovima i načinu korišćenja genetički modificovane hrane ili hrane za životinje	MPR

5. Instrument pretpristupne podrške – IPA

5.1. IPA I – 2007-2013

U okviru sprovođenja **pretpristupne podrške EU** za period 2007–2013, privodi se kraju sprovođenje odobrenih projekata I i II komponente, dok su u toku finalne aktivnosti na zatvaranju programa IPA III i IV komponente.

5.1.1. I komponenta Ipe – Podrška tranziciji i izgradnja institucija

Preostali projekti u okviru I komponente Ipe za period 2007–2013 sprovode se planiranom dinamikom. Tokom izvještajnog perioda je nastavljeno sprovođenje dva projekta iz programa IPA 2011 - Projektovanje i izgradnja kanalizacionog kolektora u Bijelom Polju, koji je uspješno završen krajem oktobra 2018. i programa IPA 2012 - Podrška uspostavljanju mreže zaštićenih područja NATURA 2000, koji se implementira u skladu sa planom. Do sada je ugovoreno 97,2% opedijeljenih sredstava, dok je isplaćeno 95,4%.

5.1.2. II komponenta Ipe – Prekogranična saradnja

Kada je riječ o II komponenti Ipe, svi projekti su završeni u okviru bilateralnih programa, IPA Jadranskog prekograničnog programa, kao i u okviru transnacionalnih programa. U okviru jedinog preostalog strateškog projekta, Izgradnja graničnog prelaza Grabom - Zatrijebačka Cijevna i rekonstrukcija graničnog prelaza Hani Hotit - Božaj su završeni, a objekti su u fazi tehničkog prijema.

5.1.3. III komponenta Ipe – Regionalni razvoj

Tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je sprovođenje dijela projekata iz Operativnog programa Regionalni razvoj 2012-2013, vrijednog 26,2 miliona eura (od čega vrijednost IPA podrške iznosi 22,2 miliona eura). Nastavljeno je sprovođenje projekata u oblasti zaštite životne sredine (u opštinama Berane i Bar) i unapređenja željezničke infrastrukture. Od ukupnog iznosa sredstava je ugovoreno 91,7%, dok je 84% sredstava isplaćeno. Pored aktivnosti koje se odnose na nastavak sprovođenja projekata, nadležne strukture su sprovele i neophodne aktivnosti u cilju pravovremenog zatvaranja programa koje su, shodno procedurama EU, realizovane zaključno sa 31. XII 2018.

5.1.4. IV komponenta Ipe – Razvoj ljudskih resursa

Tokom izvještajnog perioda intenzivno su se sprovodile aktivnosti na zatvaranju projekata u skladu s pravilima decentralizovanog sistema upravljanja. Ukupna sredstva izdvojena za ovaj Operativni program iznose 5,8 miliona eura, od čega IPA sredstva iznose 4,95 miliona eura. Projekti obuhvaćeni programom imaju za cilj unapređenje stanja u oblastima obrazovanja, istraživanja, zapošljavanja, tržišta rada i socijalne politike. Program je zatvoren 31. XII 2018. i očekuje se podnošenje finalnih izvještaja za pojedinačne ugovore. Kada su u pitanju ugovoreni iznosi, na nivou komponente ugovoreno je 98,43% sredstava, dok je 90,1% sredstava isplaćeno.

5.2. IPA II – 2014-2020

Tokom izvještajnog perioda nastavljene su aktivnosti u vezi s programiranjem Ipe 2019, u okviru koje će biti podržani sektori Životna sredina i klimatske akcije, Saobraćaj i Demokratija i upravljanje, kao i Ipe 2020 za sektore Konkurentnost i inovacije, Obrazovanje, Zapošljavanje i socijalna politika i Demokratija i upravljanje. S tim u vezi, u novembru 2018. u Crnoj Gori je boravila programska misija predstavnika Generalnog direktorata za susjedstvo i pregovore o proširenju (DG NEAR) u cilju utvrđivanja dalje

dinamike za završetak programiranja pomenutih programa. Program IPA 2018 je u decembru 2018. usvojen od strane Evropske komisije, dok se potpisivanje finansijskog sporazuma očekuje tokom 2019.

Kada je IPARD II u pitanju, nastavljen je proces evaluacije dostavljenih ponuda kroz objavljene javne pozive za Mjeru 1 i Mjeru 3. S tim u vezi, prvi ugovori za Mjeru 3 - Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda potpisani su tokom decembra 2018.

Programi Višekorisničke Ipe

Kada je Višekorisnička Ipa u pitanju, nastavljeno je programiranje za 2019, kao i priprema koncepta programa za 2020. Koordinacioni sastanak na kome se raspravljalo o programiranju Višekorisničke Ipe za 2019, za koji je revidiranim Indikativnim višekorisničkim strategijskim dokumentom opredijeljen iznos od 578 miliona eura, održan je 8. i 9. XI 2018. u Briselu. Na sastanku je predstavljen prvi nacrt akcionih dokumenata za 2019. i definisana dalja dinamika rada na njihovoj finalizaciji. Zvanično usvajanje programa je planirano sredinom 2019.

Zapadnobalkanski investicijski okvir (ZIO)

U Luksemburgu je 6. XII 2018. održan devetnaesti sastanak Upravnog odbora ZIO, na kojem su odobreni sljedeći projekti u okviru XX poziva za tehničku podršku pripremi projekata:

1. Izgradnja zatvora u Mojkovcu: revizija studije izvodljivosti, priprema idejnog projekta, elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, glavnog projekta i tenderske dokumentacije (vrijednost 1,2 miliona eura);
2. Mediteranski koridor, željeznička linija R2 Crna Gora-Albanija, dionica Podgorica – granica s Albanijom: priprema studije izvodljivosti, idejnog projekta, elaborata za procjenu društvenog i uticaja na životnu sredinu i podrška PIU (vrijednost 1,3 miliona eura).

Na istom sastanku u okviru III poziva za sufinansiranje investicija koje EU podržava u kontekstu Berlinskog procesa Crnoj Gori su odobreni sljedeći projekti:

1. Izgradnja obilaznice Budva u okviru priobalne varijante Jadransko-jonskog autoputa
Ukupna vrijednost projekta je 187,4 miliona eura, od čega bespovratna sredstva EU iznose 42,1 miliona eura, dok će ostatak sredstava biti obezbijeđen iz kreditnog zaduženja kod Njemačke razvojne banke (30 miliona eura), budžeta (29 miliona eura), dodatnog kredita ili privatnog učešća (71 milion eura) i ostalih izvora finansiranja (16 miliona eura). U okviru projekta biće izgrađeno 8,5 kilometara

obilaznice na dionici Bratešići – Budva, s pripadajućih 4 kilometra pristupnih puteva i dvije petlje;

2. Unapređenje željezničkog sektora

Ukupna vrijednost projekta je 40 miliona eura, od čega bespovratna sredstva EU iznose 16,3 miliona eura, dok će ostatak sredstava biti obezbijeđen iz kreditnog zaduženja kod Njemačke razvojne banke. Projektnim aktivnostima biće: (1) rekonstruisano 20 km pruge na dionici Lutovo – Bratonožići – Bioče; (2) kupljena tri nova elektromotorna voza i (3) rekonstruisane i opremljene radionice i depoi za održavanje vozova;

3. Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) - I faza, Bijelo Polje

Ukupna vrijednost projekta je 6,7 miliona eura, od čega bespovratna sredstva bilateralnih donatora ZIO iznose 3,05 miliona eura, dok je ostatak sredstava obezbijeđen iz kreditnog zaduženja kod Evropske investicione banke. Projektom je predviđena izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Bijelom Polju kapaciteta 20.000 ekvivalent stanovnika;

4. Izgradnja infrastrukture za Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali - Bokokotorski zaliv, faza I

Ukupna vrijednost projekta je 25,02 miliona eura, od čega bespovratna sredstva bilateralnih donatora ZIO iznose 4,7 milion eura za I fazu, dok je ostatak sredstava obezbijeđen iz kreditnog zaduženja kod Njemačke razvojne banke. Projektom, koji je dijelom već u toku, je predviđena izgradnja nove kanalizacije s pripadajućim priključcima za naselja Risan i Perast u I fazi;

Na sastanku Upravnog odbora donešena je odluka o raspisivanju novog, XXI poziva za tehničku podršku pripremi projektne dokumentacije. Rok za podnošenje projektnih prijava je 1. III 2019.

U okviru IV poziva za sufinansiranje investicija, završenog 30. XI 2018, nakon odobrenja od strane Nacionalne investicione komisije podnijeta je projektna prijava:

1. Bliski Istok/Istočni Mediteran koridor: SEETO putni pravac 4 – Autoput Bar-Boljare, dionica Mateševo-Andrijevića - priprema tenderske dokumentacije i izvođenje radova, vrijednosti 273 miliona eura, od čega je traženi doprinos ZIO 54,6 miliona eura.

Takođe, kao druga faza već odobrene prijave dostavljena je prijava izgradnja infrastrukture za Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali - Bokokotorski zaliv, faza II, vrijednosti 17,2 miliona eura, od čega je traženi doprinos ZIO 4,3 miliona eura.

Odluku o ocjeni ovih projektnih prijava Evropska komisija će donijeti tokom 2019.

Programi EU

Programi Evropske unije usmjereni su na ekonomsku, socijalnu i političku integraciju prvenstveno država članica EU, uz mogućnost postepenog uključivanja država kandidata za članstvo. Na osnovu iskustva sa prethodnim programima i nakon sagledavanja mogućnosti i koristi koje učešće u programima Unije pruža, Crna Gora je do sada donijela odluku da učestvuje u deset programa Unije: Horizont 2020, Erasmus+, Kreativna Evropa, Cosme, Evropa za građane, Carine 2020, Evropski program za zapošljavanje i inovacije (EaSI), Fiskalis 2020, Program za rješenja interoperabilnosti i zajedničke okvire za evropsku javnu upravu, privredu i građane – ISA i Program pravde.

Godišnje participacije za učešće u ovim programima uplaćivane su u skladu s dinamikom prispjeća obaveza i dobijenim zahtjevima za uplatu od strane EK, a iz Instrumenta pretpristupne podrške će biti obezbijedena sredstva za refundaciju dijela troškova participacije.

Regionalna i teritorijalna saradnja

U izvještajnom periodu je pripremljen i usaglašen između operativnih struktura aplikacioni paket za Drugi poziv za dostavljanje predloga projekata **Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija**, za koji se očekuje odobrenje od strane DEU i objava tokom I kvartala 2019. Kao dio pripremnih aktivnosti pred otvaranje Drugog poziva, organizovani su Info dani i Forumi za traženje projektnih partnera u Skadru, 6. XI, i Podgorici, 9. XI 2018. Finansijski sporazum za alokaciju za 2017. potpisan je od strane Crne Gore 13. XI 2018.

U okviru Prvog poziva **programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo** ugovoreno je 7 projekata, vrijednosti 2,02 miliona eura, koji su predstavljani na svečanoj konferenciji održanoj u Prištini 16. XI 2018. Kako bi se korisnicima Prvog poziva pružila podrška u sprovođenju projekata u skladu s pravilima i zahtjevima EU, 12-13. XI 2018. u Peći su organizovane obuke o izvještavanju i vidljivosti projekata, a 21-22. XI 2018. u Podgorici, na temu implementacije i javnih nabavki. Aplikacioni paket za Drugi poziv je pripremljen i usaglašen između operativnih struktura, a trenutno je u proceduri odobrenja od strane DEU, nakon čega se planira objava za 15. I 2019. U cilju jačanja kapaciteta potencijalnih aplikacija iz Crne Gore i Kosova za izradu kvalitetnih projektnih predloga, održane su obuke za upravljanje projektnim ciklusom i projektne klinike u Đakovici, od 23. - 26. X 2018. i Beranama od 30. X - 2. XI 2018. Takođe, u Peći je 27. XII 2018. održan Info dan i Forum za traženje projektnih partnera. Finansijski sporazum za alokaciju za 2017. potpisan je od strane Crne Gore 13. XI 2018.

Kada je riječ o **Programu prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora**, Drugi poziv za dostavljanje sažetaka projekata, vrijedan gotovo 4,4 miliona eura, otvoren je od 7. XI 2018. do 25. I 2019. Uslovi poziva su bliže predstavljani potencijalnim korisnicima i javnosti na Info danu održanom u Nikšiću 19. XII 2018. U izvještajnom

periodu je završen i program jačanja kapaciteta potencijalnih korisnika održavanjem druge radionice za pisanje sažetaka projekata u Nikšiću, 9-11. X 2018, dok je u Plužinama 6. XI 2018. organizovan i Forum za traženje partnera u okviru Drugog poziva. Od novembra 2018. je aktivna filijala Zajedničkog tehničkog sekretarijata u Nikšiću, što će potencijalnim i trenutnim korisnicima omogućiti bolje uslove za korišćenje sredstava iz ovog programa. Finansijski sporazum za alokaciju za 2017. je potpisan 24. XII 2018.

Što se tiče **Programa prekogranične saradnje Srbija - Crna Gora**, u izvještajnom periodu je završeno ocjenjivanje predloga projekata dostavljenih u okviru Prvog poziva, a izvještaj o završenom procesu evaluacije je odobren od strane Delegacije Evropske unije u Srbiji 28. XII 2018. Uslovno je odobreno osam projekata, od čega je pet, vrijednosti 840 hiljada eura, ugovoreno 30. XII, a 3 projekta su u fazi ugovaranja. U Beogradu je 28. XI 2018. održan tehnički sastanak operativnih struktura, te 29. XI 2018. i četvrti sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje. U cilju informisanja javnosti o uslovima i mogućnostima Programa, od 1 - 9. X 2018. su organizovani Info dani u svih 14 opština crnogorskog programskog područja. Takođe, za potencijalne korisnike su organizovana i dva dvodnevna treninga za pripremu predloga projekata, u Nikšiću 17-18. X 2018, te u Vrnjačkoj Banji 24-25. X 2018. Procedura otvaranja filijale Zajedničkog tehničkog sekretarijata u Bijelom Polju je u završnoj fazi. Finansijski sporazum za alokaciju za 2017. je potpisan 24. XII 2018.

U okviru trilateralnog Programa **Interreg IPA za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru**, u fokusu je bio Drugi poziv za dostavljanje predloga projekata, otvoren od 19. IX do 21. XII 2018, za koji je opredijeljeno oko 26 miliona eura, od čega 22,5 miliona eura sredstava EU. Dostavljen je 161 predlog projekata, vrijednosti 200,9 miliona eura, u kojima učestvuje 178 organizacija ili institucija (26,84%) iz Crne Gore. U periodu trajanja Poziva je u zemljama učesnicama Programa održano ukupno 7 info sesija i 3 projektne klinike, na kojima je preko 700 potencijalnih korisnika imalo priliku da se upozna s uslovima Drugog poziva i načinima unapređenja projektnih aplikacija. U Crnoj Gori su informativne sesije održane u Nikšiću, 2. X i Tivtu 4. X, a projektna klinika na Cetinju 22. XI 2018. Osim toga, Crna Gora je ove godine bila domaćin Dana evropske saradnje, koji se svake godine obilježava na programskom nivou u jednoj od država učesnica, a svečani događaj je održan 3. X 2018. u Domu za nezbrinutu djecu „Mladost“ u Bijeloj. U Zagrebu je 4. XII 2018. održan sastanak programskih struktura, s posebnim fokusom na upravljanje rizika.

Kada je riječ o trilateralnom Programu **Interreg IPA za Italiju, Albaniju i Crnu Goru**, radilo se na definisanju predloga tematskih projekata, koji su uslovno odobreni na sastanku Zajedničkog odbora za nadgledanje održanom 22-23. X 2018. u Tirani. U cilju praćenja pregovora o budžetskim umanjenjima između vodećih partnera i Upravljačkog tijela, 31. X i 26. XII 2018. su održana dva koordinativna sastanka s predstavnicima crnogorskih institucija uključenim u tematske projekte. Takođe, u Podgorici je 15. i 16. XI 2018. održan prvi krug sastanaka s korisnicima Prvog poziva, radi praćenja sprovođenja ugovorenih projekata. U izvještajnom periodu se radilo i na pripremi objave Drugog ciljanog poziva, planirane za februar 2019, koja je najavljena javnosti 2. X 2018.

Što se tiče **Dunavskog transnacionalnog programa**, najavljena je objava Trećeg poziva za dostavljanje predloga projekata, planirana za januar 2019. U tu svrhu, održani su Info dani: u Podgorici 28. XI, Bijelom Polju 29. XI i Kotoru 4. XII 2018. U Budimpešti je 11-12. XII održan sastanak Odbora za nadgledanje, a 12-13. XII 2018. i sastanak nacionalnih kontaktnih osoba. Pored toga, potpisani su ugovori o subvenciji i partnerski sporazumi za projekte odobrene u okviru Drugog poziva, u kojima učestvuju crnogorski partneri.

U izvještajnom periodu nije bilo značajnijih aktivnosti na nivou **Jadransko-jonskog transnacionalnog programa (ADRION)**. U toku je postupak procjene kvaliteta dostavljenih predloga projekata podnesenih u okviru Drugog poziva za Prioritetnu oblast 2 – Održivi region. Sastanak Odbora za nadgledanje održan je u Ankoni, 11-12. XII 2018.

Treći poziv za modularne projekte **Mediterranskog transnacionalnog programa (MED)** objavljen je 31. X 2018, s obavezom dostavljanja predloga projekata do 31. I 2019. Od 1. do 19. X 2018. održana je serija Info dana u 22 crnogorske opštine kako bi se javnost upoznala s Programom i najavio Treći poziv, a nakon njegovog otvaranja, organizovan je i Info dan u Podgorici, 13. XI 2018. Drugi sastanak nacionalnih kontaktnih osoba održan je u Nici 15-16. X, a sastanak Odbora za nadgledanje 20-21. XII 2018. u Bolonji.

5.3. Tvining i Tajeks

Tokom izvještajnog perioda nastavljeno je s redovnim aktivnostima po pitanju sprovođenja instrumenata Tvining i Tajeks.

5.4. Makroregionalne strategije

Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) i strateški projekat „Jedinica za podršku – podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko – jonski region– Facility Point“

Kancelarija za evropske integracije, zajedno sa Ministarstvom vanjskih poslova, tokom poslednjeg kvartala 2018. nastavila je da koordinira predsjedavanje i proces sprovođenja Strategije EU za Jadransko-jonski region. U skladu s ciljevima Strategije Evropske unije za Jadransko-jonski region, drugim zvaničnim dokumentima i oblastima koje su od značaja za Crnu Goru, pripremljena je Informacija o predsjedavanju Crne Gore Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region, s predlogom Programa predsjedavanja, koja je usvojena na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 15. XI 2018.

U vezi sa sprovođenjem Strategije EU za Jadransko-jonski region i strateškog projekta „Facility Point“ u izvještajnom periodu realizovane su sljedeće aktivnosti:

- OECD seminar na temu „Jačanje nacionalnih EUSAIR koordinacionih mehanizama“, 2. X 2018;
- Sastanak Nadglednog odbora za strateški projekat „Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR)- Facility Point“, 2. X 2018;

- Sastanak Upravnog odbora Strategije Evropske unije za Jadransko-jonski region, Podgorica, 3-4. X 2018;
- Sastanak EUSAIR nacionalnih koordinatora iz svih zemalja koje učestvuju u sprovođenje Strategije, Podgorica, 3. X 2018;
- Sastanak koordinatora EUSAIR tematskih stubova (Plavi rast, Povezivanje regije, Održivi turizam, Kvalitet životne sredine), Podgorica, 3. X 2018;
- Sastanak predsjedavajućeg Trija (nacionalnih koordinatora iz Italije, Crne Gore i Srbije), Podgorica, 4. X 2018;
- Sastanak Radne grupe za sprovođenje Strategije EU za Jadransko-jonski region, 6. XI 2018;
- Sastanak EUSAIR Tematske radne grupe za Prvi stub – Plavi rast, Budva, 13-14. XI 2018;
- Sastanak EUSAIR Tematske radne grupe za Treći stub – Životna sredina, Budva, 13. XI 2018.

Strategija Evropske unije za Dunavski region (EUSDR)

Predstavnici Kancelarije za evropske integracije prisustvovali su Sedmom godišnjem EUSDR Forumu koji je održan 18-19. X 2018. u Sofiji.

Strateški projekat Prioritet IV – Upravljanje Mediteranom (PANORAMED)

Predstavnici Kancelarije za evropske integracije učestvovali su na Četvrtom redovnom sastanku Upravnog odbora strateškog projekta PANORAMED u Bolonji (19-20. XII 2018.), dok su članovi radne grupe za sprovođenje strateškog projekta PANORAMED, predstavnici Uprave pomorske sigurnosti, učestvovali na sastanku tematske Radne grupe „Pomorski nadzor“ 25. X 2018. u Rimu.